

**Aspecte particulare privind
procedura de confirmare a renunțării la urmărirea penală**

Lect. univ. dr. Luminița Criștiu-Ninu

Facultatea de Drept, Universitatea „Nicolae Titulescu” din București

Lect. univ. dr. Andrei-Viorel Iugan

Facultatea de Drept, Academia de Studii Economice din București

Rezumat: *Renunțarea la urmărirea penală a reprezentat una dintre instituțiile nou-introduse în actualul Cod de Procedură Penală. Începând cu anul 2016, soluția procurorului de renunțare la urmărirea penală trebuie să fie supusă în mod obligatoriu confirmării judecătorului de cameră preliminară. Practica judiciară cunoaște numeroase situații controversate în ceea ce privește aplicarea acestei instituții. În cuprinsul prezentului articol ne-am propus să tratăm o parte dintre acestea.*

Astfel, după ce am analizat, prin prisma necorelării dispozițiilor legale, posibilitatea dispunerii renunțării la urmărirea penală înainte de începerea urmăririi penale, ne-am axat pe examinarea chestiunilor privind obiectul verificării soluției de către procurorul ierarhic superior și sesizarea judecătorului de cameră preliminară. În ceea ce privește procedura de confirmare, am tratat, printre altele, aspectele privitoare la caracterul asistenței juridice, persoanele care trebuie citate, posibilitatea formulării de cereri și excepții, posibilitatea modificării obligațiilor stabilite în sarcina suspectului sau a inculpatului, posibilitatea admiterii cererii în cazul în care încadrarea juridică este greșită. De asemenea, o atenție sporită a fost acordată problemei dispozițiilor complementare, continuării urmăririi penale în cazul renunțării la urmărirea penală și chestiunilor referitoare la obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat. Cu privire la fiecare dintre aceste probleme am încercat să identificăm jurisprudența relevantă și să prezentăm opiniile exprimate în literatura de specialitate.

Fără a avea pretenția că aspectele vizând această instituție au fost abordate exhaustiv, considerăm că orice demers de clarificare a unei instituții de drept nu poate fi decât constructiv.

Cuvinte cheie: *judecător de cameră preliminară, renunțarea la urmărirea penală, dispoziții complementare, principiul oportunității*

Specific aspects regarding the procedure for confirming the waiver of criminal prosecution

Abstract: *The waiver of criminal prosecution was one of the newly introduced institutions in the current Criminal Procedure Code. Since 2016, the prosecutor's decision to waive criminal prosecution must be subject to mandatory confirmation by the preliminary chamber judge. Judicial practice has seen numerous controversial situations in the application of this institution. In this article, we aim to examine some of these.*

Thus, after analyzing, from the perspective of the inconsistency of legal provisions, the possibility of ordering the waiver of criminal prosecution before the start of criminal proceedings, we focused on examining issues related to the subject matter of the review of the decision by the superior prosecutor and the referral to the preliminary chamber judge. With regard to the confirmation procedure, we covered, among other things, issues relating to the nature of legal assistance, the persons to be summoned, the possibility of filing motions and objections, the possibility of modifying the obligations imposed on the suspect or defendant, and the possibility of granting the procedure in cases of incorrect legal classification. We also paid close attention to the issue of complementary provisions, the continuation of criminal proceedings in the event of a waiver of prosecution, and issues relating to the obligation to pay legal costs advanced by the state. For each of these issues, we have attempted to identify the relevant case law and present the opinions expressed in the specialist literature.

Without claiming to have addressed all aspects of this institution exhaustively, we believe that any attempt to clarify a legal institution can only be constructive.

Key words: *preliminary chamber judge, waiver of criminal prosecution, complementary provisions, principle of opportunity*

1. INTRODUCERE

În arhitectura procesului penal, judecătorul de cameră preliminară ocupă un loc extrem de important. El este cel care va aprecia, în cazul trimiterii în judecată, dacă instanța a fost legal sesizată și dacă urmărirea penală satisface exigențele de legalitate și loialitate, după cum va aprecia, în cazul în care urmărirea penală s-a finalizat printr-o soluție de clasare, dacă urmărirea penală a fost legal și complet efectuată. Tot astfel, în cazul finalizării urmăririi penale printr-o soluție de renunțare la urmărirea penală, va examina dacă această soluție a fost dispusă cu respectarea condițiilor impuse de legiuitor, făcând aprecieri inclusiv de oportunitate asupra interesului public în urmărirea faptei, și, în același timp, verificând dacă în cauză nu era incident vreunul dintre impedimentele prevăzute de art. 16 C.proc.pen. Acestea nu reprezintă decât o parte a competențelor judecătorului de cameră preliminară, existând în procedurile adiacente desfășurate în fața acestuia o serie de aspecte mai puțin cunoscute și abordate de doctrină, dar întâlnite în practica judiciară.

Într-un studiu anterior publicat¹, am surprins și analizat probleme abordate neunitar în jurisprudență cu referire la competențele judecătorului de cameră preliminară în procedura soluționării plângerii împotriva soluției de clasare, în special cu privire la sfera controlului realizat de judecătorul de cameră preliminară, mai exact dacă acest control vizează numai dispoziția de neurmărire/netrimiterie în judecată sau poate viza și chestiunile complementare asupra cărora dispune procurorul odată cu clasarea în sine.

Ne-am propus să continuăm analiza competențelor judecătorului de cameră preliminară cu procedura de confirmare a renunțării la urmărirea penală, iar scopul demersului nostru nu este nici pe departe acela de a realiza o prezentare exhaustivă a acestei proceduri, ci doar de a semnala aspectele mai puțin clarificate și care pot genera practică

¹ A se vedea L. Criștiu-Ninu, A. V. Iugan, Verificarea soluției de clasare și a dispozițiilor complementare de către judecătorul de cameră preliminară, în Analele Universității București, Seria Drept- Forum Juridic, nr. 2/2025, p. 18-38.

neunitară.

2. POSIBILITATEA DISPUNERII RENUNȚĂRII LA URMĂRIREA PENALĂ ÎNAINTE DE ÎNCEPEREA URMĂRIRII PENALE

Înainte de a ne referi la confirmarea soluției de renunțare la urmărirea penală și la sfera controlului exercitat de judecătorul de cameră preliminară, credem că este important de precizat că dispozițiile legale care reglementează renunțarea la urmărirea penală sunt contradictorii în ceea ce privește natura acestei soluții, respectiv, dacă această instituție reprezintă o soluție de neurmărire penală sau o soluție de netrimiteră în judecată. Aceasta întrucât, deși potrivit dispozițiilor art. 314 alin. (1) lit. b) C.proc.pen., procurorul dispune renunțarea la urmărirea penală, când nu există interes public pentru *continuarea* urmăririi penale (ceea ce presupune o urmărire penală începută), în același timp, potrivit dispozițiilor art. 318 alin. (15) lit. a) C.proc.pen., printre soluțiile pe care le poate dispune judecătorul de cameră preliminară, investit cu propunerea de confirmare a renunțării la urmărirea penală, este și aceea că, „desființează soluția de renunțare la urmărire penală și trimite cauza la procuror pentru a începe sau a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală”, ceea ce sugerează că renunțarea la urmărirea penală s-ar putea dispune și fără ca urmărirea penală să fi început.

În realitate, în acord cu opinia exprimată în literatura de specialitate², este vorba doar despre o eroare de redactare a textului de lege care reglementează soluțiile judecătorului de cameră preliminară, întrucât renunțarea la urmărirea penală nu poate fi decât o soluție de netrimiteră în judecată și niciodată, de neurmărire penală. Argumentele prezentate în susținerea acestei opinii le apreciem, de asemenea, pertinente, și acestea sunt: a) la primirea actului de sesizare, organele de urmărire penală verifică potrivit dispozițiilor art. 294 C.proc.pen., numai competența, legalitatea actului de sesizare și inexistența vreunui dintre impedimentele prevăzute de art. 16 C.proc.pen., și în funcție de rezultatul acestor verificări, pot dispune după caz: trimiterea sesizării la organul competent; restituirea actului de sesizare (plângere, denunț) în vederea completării de către cel care l-a întocmit; clasarea cauzei (ca soluție de neurmărire penală), dacă se constată vreunul dintre impedimentele prevăzute de art. 16 C.proc.pen.; în toate celelalte cazuri se va dispune începerea urmăririi penale *in rem*; b) lipsa interesului public în urmărirea faptei nu poate fi evaluată înainte de începerea urmăririi penale *in rem*, deoarece criteriile în funcție de care se apreciază acest interes presupun administrarea de probe (împrejurările în care s-a comis fapta, modul și mijloacele de săvârșire, urmările care s-au produs sau s-ar fi putut produce etc.), or, administrarea de probe se face după începerea urmăririi penale. Singura probă care, cu titlu de excepție, poate fi administrată înainte de începerea urmăririi penale, și anume declarația persoanei vătămate [art. 111 alin. (9) și (10) C.proc.pen.], nu ar putea pune în evidență criteriile în funcție de care se apreciază interesul public.

Prin urmare, arătăm că renunțarea la urmărirea penală este doar o soluție de netrimiteră în judecată, iar nu și o soluție de neurmărire penală, fiind necesar pentru a fi dispusă, ca urmărirea penală să fi început.

² R. Slăvoiu, Renunțarea la urmărirea penală, Ed. Hamangiu, București, 2023, p. 11-13; în același sens, I. Neagu, M. Damaschin, Tratat de procedură penală. Partea specială, Ed. Universul Juridic, București, 2022, p. 127.

3. PROCEDURA DE VERIFICARE A SOLUȚIEI DE RENUNȚAREA LA URMĂRIREA PENALĂ

3.1. VERIFICAREA DE CĂTRE PROCURORUL IERARHIC SUPERIOR

Spre deosebire de soluția de clasare care va fi supusă controlului judecătorului de cameră preliminară numai ca urmare a unei plângeri formulate de către persoana interesată, în cazul soluției de renunțare la urmărirea penală, controlul este unul automat și obligatoriu, în caz contrar ordonanța neproducându-și efectele atribuite de lege. Ordonanța de renunțare la urmărirea penală este supusă unei proceduri de confirmare în doi pași, respectiv, o procedură internă, în care ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală este supusă unui control de legalitate și temeinicie procurorului ierarhic superior, într-o procedură nepublică și necontradictorie, și, ulterior o procedură jurisdicțională, în fața judecătorului de cameră preliminară, prin care acesta din urmă verifică într-o procedură nepublică, însă în condiții de contradictorialitate, legalitatea și temeinicia aceleiași ordonanțe³.

Deși dispozițiile legale se referă la verificarea ordonanței de către procurorul ierarhic superior, în realitate, verificarea asupra legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală va opera și în situația în care renunțarea la urmărirea penală a fost dispusă prin rechizitoriu, soluție admisă atât de către Curtea Constituțională⁴, care nu distinge în funcție de modalitatea de dispunere, cât și de doctrina de specialitate, în mod unanim.

Procurorul ierarhic superior confirmă ordonanța de renunțare la urmărirea penală prin rezoluție (mențiune) olografă operată, de regulă, pe prima pagină a ordonanței, dacă apreciază că soluția este legală și temeinică. În caz contrar, va infirma soluția, dispunând clasarea (dacă există un impediment dintre cele prevăzute de art. 16 C.proc.pen.) sau restituirea cauzei în vederea reluării urmăririi penale.

În această ultimă situație, urmărirea penală va fi reluată fără a fi necesară confirmarea de către judecătorul de cameră preliminară⁵. Aceasta, întrucât, reluarea urmăririi penale după infirmarea soluției de renunțare la urmărirea penală, nu face parte dintre cazurile prevăzute de art. 335 alin. (1)-(3) pentru care, potrivit art. 335 alin. (4) C.proc.pen., este necesară confirmarea din partea judecătorului de cameră preliminară. În același timp, soluția este una logică, deoarece în lipsa confirmării procurorului ierarhic superior, ordonanța de renunțare la urmărirea penală nu se comunică persoanelor prevăzute de lege – persoanei care a făcut sesizarea, părților, suspectului, persoanei vătămate și altor persoane interesate, dispozițiile art. 318 alin. (12) C.proc.pen. prevăzând că ordonanța de renunțare la urmărirea penală se comunică numai după verificarea acesteia pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior. Soluția este reglementată similar în cazul clasării, pentru ipoteza în care procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția de clasare o infirmă și dispune redeschiderea urmăririi penale, anterior comunicării ordonanței celor îndreptățiți, dispozițiile art. 335 alin. (6) C.proc.pen. prevăzând în mod expres că în această situație redeschiderea urmăririi penale nu se supune confirmării judecătorului de cameră preliminară. Pentru identitate de rațiune, soluția este aplicabilă și în cazul infirmării ordonanței de renunțare la urmărirea penală, atâta vreme cât aceasta nu se comunică decât după ce a fost în prealabil

³ A se vedea în acest sens, A. Crișu, *Drept procesual penal. Partea specială*, Ed. Hamangiu, București, 2020, p. 94.

⁴ A se vedea Decizia C.C.R. nr. 23 din 20 ianuarie 2016 publicată în Monitorul Oficial nr. 240 din 31 martie 2016.

⁵ În același sens, M. Udrioiu, *Sinteze de Procedură penală. Partea specială, vol. I*, Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 278; V. Văduva, în N. Volonciu, A.S. Uzlău (coord.), *Codul de procedură penală comentat*, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 913.

confirmată în procedura internă.

În practica judiciară s-a pus problema dacă este posibilă adoptarea de către procuror a unei soluții de renunțare la urmărirea penală față de o faptă vădit lipsită de importanță săvârșită de un minor cu vârsta între 14 și 16 ani, fără dispunerea în cauză a expertizei psihiatrice. În acest sens, s-a arătat că o astfel de soluție este posibilă, însă dacă are în vedere exclusiv fapta, iar nu și pe autorul acesteia, justificat de aceea că, în speță, față de valoarea redusă a prejudiciului, nu există interesul continuării urmăririi penale pentru a se stabili dacă fapta a fost comisă cu discernământ. Pentru a se dispune renunțarea față de o persoană, însă, este necesar să se dovedească mai întâi că aceasta a acționat cu discernământ⁶.

3.2. SESIZAREA JUDECĂTORULUI DE CAMERĂ PRELIMINARĂ. DETERMINAREA COMPETENȚEI

Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală, verificată de procurorul ierarhic superior, se comunică în copie, după caz, persoanei care a făcut sesizarea, părților, suspectului, persoanei vătămate și altor persoane interesate. Totodată, ordonanța se transmite, spre confirmare, în termen de 10 zile (termen de recomandare) de la data la care a fost emisă, judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță. Cu privire la natura termenului de 10 zile, a fost sesizată instanța supremă pe calea mecanismului întrebărilor prealabile și, deși sesizarea a fost respinsă ca inadmisibilă (Decizia nr. 11/HP/2018), din considerentele deciziei pronunțate se desprinde cu claritate caracterul de recomandare al acestui termen.

În esență, Înalta Curte a reținut că toate soluțiile pe care le poate dispune judecătorul de cameră preliminară, potrivit art. 318 alin. (15) C.proc.pen., presupun examinarea legalității și temeiniciei dispoziției de renunțare la urmărirea penală. Astfel, soluționarea cauzei presupune în mod necesar verificarea pe fond a dispoziției de renunțare la urmărirea penală, context în care, natura termenului de 10 zile nu prezintă vreo relevanță juridică, neputând influența soluționarea cauzei, cu atât mai mult cu cât, printre soluțiile pronunțate de judecătorul de cameră preliminară în această procedură, nu se regăsește și aceea a respingerii ca tardivă a cererii de confirmare, astfel cum prevăd în mod expres dispozițiile art. 341 alin. (6) C.proc.pen. în cazul plângerii împotriva soluției de clasare.⁷

Atunci când prin același rechizitoriu s-a dispus, pe lângă trimiterea în judecată și renunțarea la urmărirea penală cu privire la unele fapte ori inculpați, sesizarea instanței se va face prin două acte (adrese) diferite cu privire la fiecare dintre soluțiile dispuse prin rechizitoriu, având în vedere că urmează să fie parcurse două proceduri diferite în fața judecătorilor de cameră preliminară. De altfel, repartizarea celor două dosare se va face în mod separat, de regulă către judecători de cameră preliminară diferiți, cu mențiunea că, în funcție de rezultatul repartizării aleatorii, există posibilitatea ca ambele dosare să fie înregistrate pe rolul aceluiași complet. Înregistrarea și soluționarea în mod separat a celor două proceduri reprezintă expresia faptului că, deși soluțiile se află în același act de procedură – rechizitoriul – judecătorii de cameră preliminară vor exercita conținuturi diferite ale funcției prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. c) C.proc.pen. – funcția de verificarea legalității trimiterii ori

⁶ Minuta întâlnirii de practică neunitară la nivel național – procurori, București, 14-15 mai 2015, www.inm-lex.ro, p. 20-21.

⁷ I.C.C.J., HP, Decizia nr. 11/2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 907 din 29 octombrie 2018.

netrimiterii în judecată. Astfel, judecătorul de cameră preliminară investit cu procedura de confirmare a renunțării la urmărirea penală va exercita funcția de verificare a legalității netrimiterii în judecată, în timp ce judecătorul de cameră preliminară investit cu dispoziția de trimitere în judecată va exercita funcția de verificare a legalității trimiterii în judecată.

În același sens, în ipoteza în care cele două infracțiuni – cea pentru care s-a renunțat la urmărirea penală și cea pentru care s-a dispus trimiterea în judecată – atrag competența unor instanțe diferite, investirea judecătorilor de cameră preliminară se va face în mod separat, în funcție de competența materială, personală și teritorială determinată de fiecare infracțiune, chiar dacă cele două dispoziții prin intermediul cărora se realizează sesizarea organului jurisdicțional se regăsesc în cuprinsul aceluiași act de procedură – rechizitoriu⁸.

3.3. PROCEDURA DIN FAȚA JUDECĂTORULUI DE CAMERĂ PRELIMINARĂ. POSIBILITATEA FORMULĂRII DE CERERI ȘI EXCEPȚII

În ceea ce privește persoanele care sunt citate în procedura din fața judecătorului de cameră preliminară, se observă că dispozițiile art. 318 alin. (14) raportat la alin. (12) C.proc.pen. menționează persoana care a făcut sesizarea, părțile, suspectul, persoana vătămată și orice altă persoană interesată. Prin urmare, se observă că persoana care a făcut sesizarea este citată independent de orice interes procesual. Cu alte cuvinte, spre deosebire de procedura de verificare a soluției de clasare, în procedura confirmării renunțării la urmărirea penală este obligatorie și citarea denunțatorului. În cazul clasării, acestuia doar i se comunică soluția dispusă, participarea la soluționarea plângerii în procedura prevăzută de art. 341 C.proc.pen. fiind condiționată de o vătămare a intereselor acestuia. De exemplu, într-o cauză având ca obiect o cerere de confirmare a renunțării la urmărirea penală privind o infracțiune de fals în declarații, Înalta Curte a apreciat că se impune și citarea persoanei care a făcut sesizarea⁹.

O chestiune abordată neunitar o reprezintă asigurarea sau nu a *asistenței juridice obligatorii* în cadrul procedurii din fața judecătorului de cameră preliminară. Astfel, într-o opinie s-a apreciat că, în procedura de confirmare a ordonanței de renunțare la urmărirea penală (art. 318 C.proc.pen.), dispozițiile privind asistența juridică obligatorie se aplică, fiind necesară desemnarea unui apărător din oficiu atunci când sunt incidente cazurile prevăzute de art. 90 lit. a) și b) C.proc.pen.¹⁰ În același sens, s-a arătat că sunt aplicabile în această procedură dispozițiile privind asistența juridică obligatorie a suspectului sau inculpatului din faza de urmărire penală, care nu poate fi considerată finalizată înainte de confirmarea soluției de către judecător.¹¹ Referitor la prevederile art. 90 lit. c) C.proc.pen., s-a apreciat că acordarea asistenței juridice, conform acestui text de lege, este obligatorie doar în cadrul procedurii de cameră preliminară în accepțiunea restrânsă a acesteia, astfel cum este reglementată de dispozițiile art. 342 și următoarele C.proc.pen., nu și în situația soluționării plângerilor împotriva soluțiilor adoptate de către procuror sau în alte cazuri expres date de lege în competența judecătorului de cameră preliminară (desființarea de înscrisuri, confirmarea

⁸ Minuta întâlnirii de practică neunitară la nivel național – procurori, București, 19-20 iunie 2017, www.inm-lex.ro, p. 19-20.

⁹ I.C.C.J, s. pen., încheierea din data de 16.06.2021, nepublicată.

¹⁰ Minuta întâlnirii de practică neunitară la nivel național – judecători, Iași, 18-19 mai 2017, www.inm-lex.ro, p. 64-66; în același sens, C. Ap. Ploiești, Minuta întâlnirii de practică neunitară din 14 mai 2025, nepublicată.

¹¹ Gh. Mateuț, Procedură penală. Partea specială, Ed. Universul Juridic, București, 2024, p. 128.

ordonanțelor de renunțare la urmărire penală etc.)¹².

Realizându-se o paralelă cu procedura de soluționare a plângerii împotriva soluției de clasare, ar putea fi susținută și opinia că niciunul dintre cazurile prevăzute de art. 90 C.proc.pen. nu este aplicabil. Astfel, în ceea ce privește plângerea împotriva soluției de clasare, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat în soluționarea unui recurs în interesul legii că asistența juridică nu este obligatorie pentru petenți sau intimați în cauzele ce au ca obiect plângeri formulate împotriva soluțiilor de neurmărire sau de netrimitere în judecată. În acest sens, s-a arătat că plângerea împotriva dispoziției de neurmărire sau netrimitere în judecată reprezintă un drept procesual al petentului de sesizare a judecătorului numai pentru realizarea controlului judecătoresc asupra soluțiilor de neurmărire sau de netrimitere în judecată emise de către procuror, fără să constituie însăși sesizarea instanței cu judecarea propriu-zisă a acelei cauze penale, pe fondul unei acuzații. Or, atât timp cât o atare plângere nu atrage judecata propriu-zisă a cauzei, nu se poate considera că sunt îndeplinite condițiile asistenței juridice obligatorii. De asemenea, instanța supremă a observat că asistența juridică este obligatorie față de părțile în proces, respectiv subiecții procesuali principali, persoana care formulează plângerea având calitatea de petent (respectiv intimat), iar nu de parte sau subiect procesual principal¹³.

Ar fi de analizat în ce măsură argumentele instanței supreme sunt aplicabile și acestor proceduri, întrucât nici în acest caz nu se deduce judecării soluționarea cauzei pe fond, respectiv a acțiunii penale și civile. Amintim și faptul că, în prezent, doctrina apreciază în mod constant că, totuși, asistența juridică este obligatorie în procedura reglementată de art. 341 C.proc.pen., însă doar în cazul în care anterior se pusese în mișcare acțiunea penală față de inculpat, deoarece în acest caz există posibilitatea admiterii plângerii și începerii judecării potrivit art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) C.proc.pen. În acest context, este justificată soluția acordării asistenței juridice obligatorii în cazul în care, anterior clasării, s-a pus în mișcare acțiunea penală, deoarece, doar printr-o asemenea garanție se asigură inculpatului același standard de protecție cu cel recunoscut în procedura de cameră preliminară, având în vedere că în această ipoteză particulară, se pot formula cereri și excepții și se pot administra probe. Or, o astfel de ipoteză nu este aplicabilă în ceea ce privește procedura pe care o analizăm.

Apreciem că judecătorul de cameră preliminară este competent să se pronunțe și asupra *prelungirii dreptului de circulație* în raport de natura accesorie a acestei cereri față de obiectul procedurii care se desfășoară în fața sa¹⁴. Chiar dacă dispozițiile art. 111 alin. (6) din OUG nr. 195/2002 fac referire exclusiv la procuror și la instanța de judecată, trebuie subliniat că, odată ce a dispus o soluție de netrimitere în judecată, procurorul s-a dezinvestit, nemaiputând dispune vreo măsură în cauză. În aceste condiții, judecătorul de cameră preliminară, organul judiciar în fața căruia se află cauza, este singurul competent să examineze o astfel de cerere.

Este posibil ca uneori soluția procurorului să se întemeieze pe *probe* obținute în urma *supravegherii tehnice* sau din *activități specifice culegerii de informații*, iar în asemenea ipoteze se observă că legiuitorul nu a realizat o corelare între momentul în care poate fi formulată plângerea împotriva acestor activități și modalitățile în care este verificată legalitatea și temeinicia soluțiilor de netrimitere în judecată. Ce se întâmplă dacă în paralel cu

¹² C. Ap. Brașov, Minuta întâlnirii de practică neunitară din data de 12 iunie 2023, nepublicată.

¹³ Î.C.C.J., RIL, Decizia nr. 64/2007, publicată în Monitorul Oficial nr. 537 din 16 iulie 2008.

¹⁴ C. Ap. Oradea, Minuta întâlnirii de practică neunitară din data de 16 decembrie 2016, nepublicată.

plângerea întemeiată pe dispozițiile art. 139² sau art. 145¹ C.proc.pen. este sesizat judecătorul de cameră preliminară cu o cerere de confirmare a renunțării la urmărirea penală? Problema este una ce prezintă interes, deoarece soluția judecătorului poate depinde și de aceste probe. Dacă ele au fost obținute în mod nelegal și nu pot fi folosite, în mod evident și soluția judecătorului de cameră preliminară va trebui să țină cont de acest aspect. De exemplu, dacă informațiile obținute în baza Legii nr. 51/1991 sunt nelegale, este posibilă dispunerea de către judecătorul de cameră preliminară a unei soluții de clasare întemeiate pe art. 16 alin. (1) lit. a) C.proc.pen., în măsura în care nu mai există și alte probe care să susțină săvârșirea faptei. Deoarece legiuitorul nu reglementează o astfel de situație, considerăm că, cel puțin ca bune practici administrative, judecătorul investit cu o cerere de confirmare a renunțării la urmărirea penală ar trebui să aștepte soluționarea plângerii întemeiate pe art. 139² sau art. 145¹ C.proc.pen. Acest lucru este necesar, așa cum am arătat, întrucât soluția sa va depinde și de constatarea caracterului legal sau nelegal al acestor probe, iar, odată pronunțată, încheierea judecătorului de cameră preliminară este definitivă, nefiind reglementată posibilitatea exercitării vreunei căi extraordinare de atac împotriva acesteia, în măsura în care, ulterior confirmării renunțării, se va constata că probele din timpul urmăririi penale au fost obținute în mod nelegal.

Legalitatea și temeinicia soluției de renunțare la urmărirea penală este verificată pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a înscrisurilor noi prezentate. Astfel, singura probă care poate fi administrată în cadrul acestei proceduri este proba cu înscrisuri. Aceasta indiferent dacă în cauză s-a dispus o soluție de renunțare la urmărirea penală *in rem* sau *in personam*, în acest din urmă caz, cu sau fără acțiunea penală pusă în mișcare. Sesizată cu o excepție de neconstituționalitate sub acest aspect, instanța de contencios constituțional¹⁵ a reținut că „limitarea mijloacelor de probă, pe baza cărora judecătorul de cameră preliminară poate soluționa cererea de confirmare a soluției de renunțare la urmărirea penală, este justificată, având în vedere natura juridică a acestei proceduri, care nu vizează judecarea propriu-zisă a cauzei penale, ci constituie un mijloc procedural prin care se realizează un examen al ordonanței procurorului sub aspectul legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală” și totodată că, „o reflectare a exigențelor dreptului la un proces echitabil o constituie și împrejurarea că judecătorul de cameră preliminară va putea respinge cererea de confirmare și va putea dispune trimiterea cauzei la procuror pentru a începe sau a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală pe motiv că în cursul urmăririi penale nu au fost administrate suficiente probe care să contureze existența faptei, a vinovăției suspectului sau care să permită identificarea autorului, respectiv în situația în care procurorul nu a lămurit aspecte esențiale ale cauzei”.

În cadrul acestei proceduri nu pot fi formulate *cereri și excepții* cu privire la legalitatea administrării probelor sau cu privire la legalitatea actelor de urmărire penală (spre deosebire de plângerea împotriva soluției de clasare dacă anterior se pusese în mișcare acțiunea penală)¹⁶, întrucât judecătorul de cameră preliminară nu poate dispune începerea judecății

¹⁵ Decizia C.C.R. nr. 48/22 ianuarie 2019 publicată în Monitorul Oficial nr. 321 din 24 aprilie 2019.

¹⁶ La fel ca în cazul plângerii împotriva soluției de clasare (în ipoteza în care anterior nu se pusese în mișcare acțiunea penală) și în această procedură, chiar dacă nu se poate cere să se dispună constatarea nulității unui act de urmărire penală sau excluderea unei probe, se pot formula cereri prin care să se solicite a se analiza legalitatea unui act sau a administrării unei probe. A se vedea în acest sens și *R. Slăvoiu*, op.cit., p. 153-157; în același sens, *Gh. Mateuț*, op.cit., p. 128, autorul arătând că legalitatea administrării probelor și a actelor de

față de inculpat. Cu toate acestea, chiar dacă la nivel formal nu pot fi formulate cererile și excepțiile din procedura plângerii împotriva soluției de clasare (cu acțiunea penală pusă în mișcare) prin care să se invoce nelegalitatea administrării unor probe sau nulitatea unor acte de urmărire penală, cu toate acestea, așa cum s-a remarcat într-un studiu de specialitate¹⁷, formularea acestora (în scris sau oral, în condiții de contradictorialitate, *n.n.*), reprezintă singurul mijloc procedural prin intermediul căruia pot fi semnalate judecătorului neregularitățile actului cu privire la care este sesizat. Apreciem că aceasta este o cerință esențială pentru respectarea garanțiilor prevăzute de lege pentru faza de urmărire penală, finalizată inclusiv cu o soluție de netrimiteră în judecată. Chiar dacă judecătorul de cameră preliminară nu va putea dispune excluderea unor probe obținute cu nerespectarea principiilor legalității și loialității, întrucât nu are la îndemână această soluție potrivit legii, odată constatată nelegalitatea sau neloialitatea probelor, acest fapt se va reflecta în soluția finală adoptată de judecătorul de cameră preliminară, care poate dispune, de pildă, clasarea, în condițiile în care probele legal administrate rămase la dosar sunt puține și inconsistente. Ne putem imagina situația în care proba determinantă o reprezintă declarația dată de o persoană care nu putea fi audiată în calitate de martor sau care putea refuza să dea declarații, deși nu i s-a adus la cunoștință acest drept. De asemenea, judecătorul de cameră preliminară va respinge cererea de confirmare a renunțării la urmărirea penală atunci când urmărirea a fost efectuată de un parchet necompetent, fără a dispune anularea actelor de urmărire penală nelegal întocmite.

Așa cum s-a arătat în literatura de specialitate¹⁸, inculpatul are interes de a formula cereri și excepții privind legalitatea urmăririi penale și legalitatea administrării probelor, în procedura confirmării renunțării la urmărirea penală, atunci când urmare a admiterii acestora, soluția de renunțare la urmărirea penală va fi înlocuită cu o soluție de clasare. De asemenea, apreciem că poate exista un interes în a invoca cereri și excepții de către suspect sau inculpat și în ipoteza în care, urmare a admiterii acestora, cererea de confirmare este respinsă cu consecința restituirii cauzei la parchet. În concluzie, numai împrejurarea că în această procedură nu se poate dispune începerea judecării nu este un argument suficient pentru a susține lipsa de eficacitate a cererilor și excepțiilor privind legalitatea actelor de urmărire penală.

4. SOLUȚIONAREA CERERII DE CONFIRMARE A RENUNȚĂRII LA URMĂRIREA PENALĂ

Alături de evaluarea legalității, analiza pe care judecătorul de cameră preliminară o face în cadrul acestei proceduri vizează și aspecte de netemeinicie, având în vedere că între altele, judecătorul de cameră preliminară verifică lipsa interesului public în urmărirea faptei, care se examinează în funcție de criteriile prevăzute de lege: conținutul faptei, împrejurările concrete de săvârșire, modul și mijloacele de săvârșire a faptei, scopul urmărit, urmările produse, etc., iar atunci când autorul este cunoscut, și în funcție de datele ce caracterizează

urmărire penală pot face obiectul verificării în această procedură, doar dacă au stat la baza soluției de renunțare la urmărirea penală, fără însă a exista posibilitatea formulării de cereri și excepții ca în procedura de cameră preliminară.

¹⁷ D.C. Borcea, V. Nestor, Opinii despre posibilitatea invocării de cereri și excepții în procedura de confirmare a soluției de renunțare la urmărirea penală. Consecințe practice, Revista Dreptul nr. 8/2019, online, www.sintact.ro.

¹⁸ R. Slăvoiu, op.cit., p. 152.

persoana acestuia. Evaluează, de asemenea, dacă consecințele produse sau care s-ar putea produce prin continuarea procesului penal sunt disproporționate față de gravitatea faptei, moment în care analizează dacă urmărirea penală și potențiala condamnare ar avea efecte negative, disproporționate, asupra făptuitorului, în raport cu gravitatea faptei comise. Practica judecătorească abundă de exemple de respingere a cererii de confirmare a renunțării la urmărirea penală, întrucât nu sunt îndeplinite unul sau altul dintre criteriile în funcție de care se apreciază interesul public în urmărirea faptei¹⁹.

În opinia noastră, judecătorul de cameră preliminară are și posibilitatea *modificării obligațiilor* impuse de procuror. Deși dispozițiile legale nu reglementează expres acest lucru, considerăm că judecătorul de cameră preliminară va putea îndrepta anumite neregularități cu privire la obligațiile impuse suspectului sau inculpatului. De exemplu, dispunerea obligației de a presta muncă neremunerată în folosul comunității fără a fi fost solicitat consimțământul suspectului sau inculpatului nu va atrage în mod automat infirmarea soluției și restituirea cauzei la procuror. În opinia noastră, consimțământul va putea fi exprimat și în fața judecătorului de cameră preliminară sau obligația va putea fi înlăturată dacă judecătorul consideră că ea nu este necesară²⁰.

Cu toate acestea, optica Curții Constituționale cu privire la stabilirea în mod nelegal a unei obligații privite individual a fost aceea că va afecta ordonanța de renunțare la urmărirea penală în întregul său. Sesizată fiind cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 318 alin. (6) și (15) C.proc.pen., cu argumentul că judecătorului de cameră preliminară îi este știrbită libertatea constituțională de a înfăptui deplin un act de justiție în acord cu exigențele unui proces echitabil, deoarece cu prilejul verificării legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală nu are nici posibilitatea cenzurării conținutului sau a înlăturării uneia sau mai multora dintre obligațiile impuse de procuror în aplicarea art. 318 alin. (6) C.proc.pen., nici posibilitatea instituirii uneia sau mai multor obligații, dacă procurorul nu a înțeles să le instituie, Curtea Constituțională a României, prin Decizia nr. 401/2019²¹, a respins excepția invocată, arătând că „odată dispusă/dispuse, obligația/obligațiile stabilită/stabilite face/fac un tot unitar cu ordonanța de renunțare la urmărirea penală, pe care o întregește/întregesc. Pentru acest motiv, cu prilejul verificării legalității ordonanței, judecătorul de cameră preliminară nu se poate opri la aprecierea legalității și temeiniciei sale făcând abstracție de existența ori inexistența stabilirii, în mod legal, în sarcina suspectului/inculpatului a vreunei obligații, motiv pentru care o obligație în contradicție cu

¹⁹ Jud. Brașov, încheierea Rj ee4773e55/6 ianuarie 2022, disponibilă pe www.sintact.ro, prin care s-a respins cererea de confirmare a renunțării la urmărirea penală, întrucât lipsa interesului public pentru infracțiunea de furt urmărită nu a fost corect apreciată de către procuror, fiind dedusă doar din trecerea unei perioade lungi de timp de la comiterea faptei și neidentificarea autorilor; Jud. Brașov, încheierea nr. Rj 2349d2gg5/17 februarie 2022, disponibilă pe www.sintact.ro, prin care s-a respins cererea de confirmare a renunțării la urmărirea penală, cu argumentul că, prin ordonanța de renunțare la urmărirea penală, procurorul nu a analizat în mod concret fiecare criteriu în aprecierea interesului public, ci doar s-a rezumat la a reproduce dispoziția legală care reglementează acest interes, lipsind motivarea criteriilor reținute în fundamentarea soluției.

²⁰ Pentru aceeași opinie, *R. Slăvoiu*, op.cit., p. 193; în același sens, Jud. Piatra Neamț, încheierea nr. 117/07.02.2023, în care s-a reținut că, deși suspectul a fost obligat la prestarea muncii neremunerate în folosul comunității, era necesar acordul expres prealabil al persoanei vizate, or, în cauză, acest acord nu a fost dat și suspectul nici nu s-a prezentat în ședința camerei de consiliu pentru a fi întrebat cu privire la un eventual acord. Din acest punct de vedere, judecătorul a apreciat că impunerea obligației de a presta muncă neremunerată în folosul comunității, cuprinsă în ordonanța supusă confirmării, nu întrunește condițiile prevăzute de lege, fiind înlăturată.

²¹ Decizia C.C.R. nr. 401/6 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial nr. 827 din 10 octombrie 2019

legea atrage după sine ilegalitatea ordonanței și nu a obligației, întrucât, așa cum s-a arătat, instituirea sau nu a obligației justifică, alături de alte elemente, atingerea scopului renunțării la urmărirea penală. Așa fiind, obligațiile nu au o identitate proprie și fac parte din ordonanța de renunțare la urmărirea penală, care poate fi cenzurată și sub acest aspect de către judecătorul de cameră preliminară”.

Fără a nega justetea argumentelor Curții Constituționale din decizia mai sus menționată, atragem atenția că, în această modalitate de interpretare, soluția ce va fi pronunțată de judecătorul de cameră preliminară va fi aceea de respingere a cererii de confirmare a renunțării la urmărirea penală, iar urmare a unei atare soluții, potrivit dispozițiilor art. 318 alin. (16) teza a II-a C.proc.pen., o nouă renunțare la urmărirea penală nu va mai putea fi dispusă în aceeași cauză, *indiferent* de motivul invocat. Or, nu credem că acesta este sensul corect în care trebuie interpretat și aplicat ansamblul dispozițiilor referitoare la renunțarea la urmărirea penală. O asemenea interpretare conduce la anihilarea oricărei posibilități de a mai dispune renunțarea la urmărirea penală în aceeași cauză, deși este posibil să fie întrunite toate celelalte condiții legale și de oportunitate. De pildă, este posibil ca procurorul să fi dispus renunțarea la urmărirea penală și să nu fi procedat la consultarea suspectului/inculpatului înainte de a-i impune una sau mai multe obligații. Soluția *de lege lata*, aceea a respingerii de către judecător a cererii de confirmare, îi va crea suspectului/inculpatului o situație defavorabilă, cu toate că încălcarea dispozițiilor legale nu îi poate fi în vreun fel imputată, acesta nemaiputând beneficia de o nouă renunțare la urmărirea penală. Așa cum în mod corect s-a subliniat în doctrină²², după reluarea urmăririi penale, soluția previzibilă va fi aceea a trimiterii în judecată, întrucât, o nouă renunțare la urmărirea penală nu mai poate fi dispusă, iar o soluție de clasare pare puțin plauzibilă, întrucât, dacă ar fi existat unul dintre impedimentele prevăzute la art. 16 C.proc.pen., procurorul ar fi dispus clasarea cauzei, iar nu renunțarea la urmărirea penală.

De altfel, practica judiciară confirmă în bună măsură opinia pe care am exprimat-o, existând o multitudine de cazuri în care judecătorul de cameră preliminară a modificat sau a înlăturat obligațiile impuse de procuror, cu ocazia soluționării propunerii de confirmare a renunțării la urmărirea penală²³. În practică a fost identificată însă și opinia contrară,

²² R. Slăvoiu, *op.cit.*, p. 114.

²³ Jud. Sectorului 3 București, încheierea din 02.10.2023-597533gd2 prin care a fost admisă cererea de confirmare a renunțării la urmărirea penală și, în același timp, înlăturată obligația suspectului la prestarea a 30 de zile de muncă în folosul comunității; Jud. Sectorului 1 București, încheierea din 09.06.2021-93dde27dd, prin care, deși nu a fost modificată obligația suspectilor de a presta muncă în folosul comunității, solicitarea acestora de înlăturare a obligației nu a fost apreciată inadmisibilă, ci a fost analizată pe fond, judecătorul reținând că „obligația a fost individualizată în mod corespunzător de către procuror, executarea acestei obligații fiind necesară pentru a fi atinse scopurile prevăzute de lege, respectiv reeducarea și corectarea conduitei inculpaților, numai în această modalitate putând să conștientizeze consecințele negative ale faptelor comise”; Jud. Sectorului 1 București, încheierea din 08.01.2018-695289457, prin care judecătorul de cameră preliminară a confirmat soluția de renunțare la urmărirea penală, dar a înlăturat obligația suspectului de a presta muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de 30 de zile, cu argumentul că „fapta a fost săvârșită în timpul minoratului, fiind astfel aplicabile dispozițiile art. 113 și urm. C.pen. privind tratamentul sancționator aplicabil infractorilor minori; toate sancțiunile în materie penală ce pot fi aplicate unui minor sunt enumerate exhaustiv, fiind compuse din măsurile educative prevăzute de art. 115 C.pen., cărora li se pot alătura obligațiile prevăzute de art. 121 C.pen. Or, judecătorul constată că în cadrul acestei enumerări exhaustive nu se regăsește și posibilitatea de a stabili în sarcina unui infractor minor, chiar și după ce a devenit major, obligația de a presta muncă neremunerată în folosul comunității” (ulterior problema a fost tranșată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr.15/RIL/20 mai 2019 prin care, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 318 alin. (6) lit.

apreciindu-se că judecătorul de cameră preliminară nu poate interveni asupra obligațiilor stabilite de procuror²⁴.

Tot cu privire la obligațiile impuse suspectului/inculpatului prin ordonanța de renunțare la urmărirea penală, deși dispozițiile art. 318 alin. (7) C.proc.pen. prevăd că termenul pentru îndeplinirea acestora curge de la *data comunicării ordonanței*, în realitate, acest termen curge de la *comunicarea încheierii* judecătorului de cameră preliminară. În afara faptului că redactarea textului nu este riguroasă, întrucât se referă la comunicarea numai a ordonanței (în fapt, soluția de renunțare putându-se dispune și prin rechizitoriu), soluția conținută de textul de lege nu este în consens cu cadrul legislativ general referitor la puterea executorie a actelor procesuale emise de procuror. Actele procesuale și măsurile procurorului care cunosc căi de atac sau alte mijloace procedurale de validare de către judecător, cum este și cazul renunțării la urmărirea penală, nu produc consecințe juridice decât odată cu confirmarea lor de către acesta din urmă, excepție făcând cazurile prevăzute expres de lege în care actele și măsurile procurorului sunt executorii. Pe lângă faptul că legiuitorul nu a prevăzut caracterul nesuspensiv de executare al procedurii de confirmare derulate în fața judecătorului de cameră preliminară, există și multe rațiuni de ordin practic care se opun ca obligațiile să fie puse în executare mai înainte de confirmarea renunțării la urmărirea penală. Ne putem imagina, de pildă, faptul că, de îndată după comunicarea ordonanței/dispoziției din rechizitoriu privind renunțarea la urmărirea penală, suspectul/inculpatul începe să-și îndeplinească obligațiile, iar când acestea sunt aproape executate sau chiar s-a sfârșit executarea lor (fiind posibil ca termenul de confirmare acordat să fie mai lung sau cauza să fie amânată de mai multe ori, de pildă, pentru lipsă de procedură), judecătorul de cameră preliminară să respingă cererea de confirmare și să trimită cauza la procuror în vederea completării urmăririi penale. Aceasta este o situație profund inechitabilă și fără posibilități concrete de înlăturare a consecințelor nefavorabile, cu atât mai mult cu cât, o nouă renunțare la urmărirea penală nu se va mai putea dispune.

Soluționând cererea de confirmare a renunțării la urmărirea penală, judecătorul de cameră preliminară va putea verifica *încadrarea juridică*, raportat la probele administrate în cauză și nu va ține seama în mod obligatoriu de încadrarea juridică dată faptei de către organele de urmărire penală. Dacă raportat la situația de fapt pe care o reține el însuși din probe rezultă o altă încadrarea juridică a faptei pentru care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege (de exemplu, pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea mai mare de 7

c) C.proc.pen., s-a stabilit că, în ipoteza renunțării la urmărirea penală față de un suspect sau inculpat minor care a împlinit vârsta de 16 ani, poate fi dispusă față de acesta obligația prestării unei munci neremunerate în folosul comunității, *n.n.*); Jud. Sectorului 1 București, încheierea din 07.12.2020-7e3344g29, prin care s-a stabilit că „în privința obligației suspectei de a presta muncă neremunerată în folosul comunității, judecătorul de cameră preliminară apreciază că față de gravitatea concretă a faptei, timpul scurs de la momentul săvârșirii acesteia și profilul suspectei care pare să fi înțeles consecințele care pot apărea prin săvârșirea de infracțiuni, această sancțiunea în materie penală este excesiv de severă, motiv pentru care o va înlătura. Judecătorul apreciază că pentru acest motiv nu se poate dispune infirmarea soluției de renunțare la urmărirea penală ca urmare a unui viciu de temeinicie al ordonanței supuse analizei, mai ales în condițiile în care, potrivit art. 318 alin. (16) C.proc.pen., o nouă soluție de renunțare la urmărirea penală nu ar mai putea fi dispusă, pentru nici un motiv, în prezentul proces penal”.

²⁴ În acest sens, C. Ap. Brașov, încheierea din 23 octombrie 2018, CLI:RO:CABRV:2018:061.000051, prin care s-a reținut că actuala reglementare a instituției renunțării la urmărirea penală nu permite magistratului chemat să verifice legalitatea și temeinicia acestei soluții să cenzureze obligațiile instituite de procuror, respectiv să înlătore obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul societății.

ani), judecătorul va respinge cererea²⁵. Cu privire la acest aspect, s-a arătat că, în situația în care încadrarea juridică a faptei pentru care s-a dispus o soluție de renunțare la urmărire penală față de suspect sau inculpat, este apreciată de judecătorul de cameră preliminară ca fiind greșită, însă, în concret, raportat la situația de fapt conturată, soluția de renunțare la urmărire penală apare ca fiind legală și temeinică, judecătorul de cameră preliminară poate să admită cererea de confirmare a renunțării la urmărire penală față de suspect sau inculpat cu privire la fapta a cărei încadrare juridică a fost stabilită în mod greșit de organele de urmărire penală. Judecătorul de cameră preliminară va dispune, în condițiile în care cerințele legale sunt îndeplinite, admiterea cererii de confirmare formulată de procuror și va confirma dispoziția de renunțare la urmărirea penală relativ la fapta a cărei încadrare juridică este corectă²⁶. Practic, după cum în mod corect s-a arătat în doctrină, judecătorul nu poate fi ținut de conținutul actului prin care a fost sesizat, ci trebuie să aibă în vedere starea de fapt pe care o consideră reală prin raportare la probe²⁷.

În cazul în care judecătorul de cameră preliminară investit cu o cerere de confirmare a ordonanței de renunțare la urmărirea penală, constată incidența unui impediment dintre cele prevăzute de art. 16 C.proc.pen., *va dispune clasarea*. Clasarea se va dispune și atunci când temeiul ei survine ulterior momentului în care procurorul a dispus renunțarea la urmărirea penală: spre exemplu, persoana vătămată își retrage plângerea prealabilă ulterior emiterii și comunicării ordonanței procurorului, dar mai înainte de pronunțarea încheierii judecătorului de cameră preliminară (inclusiv cu ocazia dezbatărilor în fața acestuia)²⁸ ori judecătorul constată că prescripția s-a împlinit în intervalul dintre data renunțării la urmărirea penală și data pronunțării încheierii²⁹.

²⁵ A se vedea în acest sens Jud. Sectorului 5 București, încheierea judecătorului de cameră preliminară din 2 august 2016, în *I. Neagu, M. Damaschin, A.-V. Iugan*, Codul de procedură penală adnotat. Partea specială, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2021, p. 49; în speța analizată, judecătorul de cameră preliminară a reținut că situația de fapt este cu totul diferită față de cea stabilită de organele de urmărire penală, rezultând că inculpatul a lovit persoana vătămată cu pumnul în obraz și în stomac pentru a-și asigura scăparea, or, în aceste condiții, fapta inculpatului constituie infracțiunea de tâlhărie calificată pedepsită cu până la 10 ani închisoare, iar renunțarea la urmărirea penală nu este posibilă.

²⁶ C. Ap. Suceava, Minuta întâlnirii de practică neunitară din 15 iunie 2017, nepublicată; în același sens, *B. Micu, R. Slăvoiu, A.G. Păun*, Procedură penală. Curs pentru admiterea în magistratură și avocatură, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 335.

²⁷ *R. Slăvoiu*, op.cit., p. 147. Autorul arată că aspectul devine relevant în acele cazuri în care se observă diferențe, care pot fi legate, de pildă, de data la care s-a comis o infracțiune simplă, de durata perioadei infracționale ori de numărul actelor materiale la o infracțiune continuată, de obicei sau continuă, de numărul participanților la faptă etc. Mai departe (p. 166-168) se precizează că în situația în care suntem în prezența unei erori exclusive de drept, judecătorul – chiar dacă, tehnic, nu procedează la o schimbare de încadrare juridică – ar trebui totuși să recurgă la o apreciere asupra condițiilor în care se poate dispune renunțarea la urmărire. Desigur, dacă renunțarea este inadmisibilă sub încadrarea considerată corectă (spre exemplu, întrucât pedeapsa depășește 7 ani închisoare), cererea de confirmare trebuie respinsă. Dacă însă renunțarea ar fi legal posibilă și sub încadrarea juridică pe care judecătorul o apreciază drept corectă, iar criteriile ce țin de lipsa interesului public pot fi apreciate în raport de piesele dosarului, cererea de confirmare ar trebui admisă. O abordare contrară, în sensul infirmării automate pe motiv de încadrare juridică eronată, ar face ca trimiterea cauzei la procuror să fie inutilă, pentru că o nouă renunțare devine imposibilă și sub noua încadrare. O asemenea situație este inechitabilă și de natură a fi contrară intenției legiuitorului, mai ales că lista de criterii în baza cărora se apreciază oportunitatea urmăririi penale se leagă de persoană și faptă, iar nu de încadrarea ei în drept.

²⁸ Jud. Sectorului 5 București, s.pen. încheierea din data de 17.10.2017, nepublicată.

²⁹ *R. Slăvoiu*, op.cit., pp. 186-187.

5. VERIFICAREA DISPOZIȚIILOR COMPLEMENTARE

Se pune problema, și în cazul confirmării ordonanței de renunțare la urmărirea penală, a verificării de către judecătorul de cameră preliminară a *dispozițiilor complementare* aferente soluției de renunțare la urmărirea penală. Ordonanța de renunțare la urmărirea penală, potrivit art. 318 alin. (8) C.proc.pen. va cuprinde, între altele, și dispoziții privind măsurile prevăzute de art. 315 alin. (2)-(4) C.proc.pen., adică dispoziții privind ridicarea sau menținerea măsurilor asiguratorii, restituirea bunurilor ridicate sau a cauțiunii, sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare a măsurii de siguranță a confiscării speciale, sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de desființare totală sau parțială a unui înscris, sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propuneri privind măsurile de siguranță cu caracter medical, cheltuielile judiciare, mențiuni cu privire la încetarea de drept a măsurilor preventive. Practic, ordonanța de renunțare la urmărirea penală preia în bună măsură dispoziții din conținutul ordonanței de clasare.

Posibilitatea judecătorului de cameră preliminară de a verifica dispozițiile complementare, pe care am analizat-o anterior în cazul plângerii împotriva soluției de clasare³⁰, este valabilă și în cazul ordonanței de renunțare la urmărirea penală. Deosebirea în acest caz este dată de faptul că verificarea măsurilor complementare nu se va mai face în urma unei plângeri formulate, ci din oficiu, în cadrul controlului obligatoriu impus de procedura confirmării, sau ca urmare a cererilor formulate și a criticilor învederate de cei interesați cu ocazia dezbaterilor contradictorii.

Am arătat în studiul precedent, dedicat plângerii împotriva soluției de clasare, că nu se pune problema verificării acelor dispoziții din ordonanța de clasare prin care procurorul sesizează judecătorul de cameră preliminară, cu propunerea de luare a măsurii de siguranță a confiscării speciale, cu propunerea de desființare totală sau parțială a unui înscris sau cu propunerea de luare, ori după caz, de confirmare, de înlocuire sau de încetare a măsurilor de siguranță [art. 315 alin. (2) lit. c, d și e C.proc.pen.] întrucât aceste propuneri ale procurorului urmează să fie analizate și soluționate potrivit procedurilor prevăzute de lege pentru fiecare în parte, de către judecătorul de cameră preliminară. În opinia noastră, argumentele sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în cazul confirmării renunțării la urmărirea penală.

Cu toate acestea, există și opinii potrivit cărora propunerile procurorului (de pildă, cea vizând confiscarea specială) vor fi formulate odată cu cererea de confirmare a renunțării la urmărirea penală și soluționate, ambele, în procedura confirmării. Practic, cererea procurorului va avea două capete principale, confirmarea renunțării la urmărirea penală și propunerea de confiscare specială/desființare de înscrisuri³¹.

Nu suntem de acord cu această opinie și credem că întotdeauna propunerile formulate de procuror în cuprinsul ordonanței de renunțare la urmărirea penală și adresate judecătorului de cameră preliminară, vizând confiscarea specială, desființarea de înscrisuri, precum și cele vizând măsurile de siguranță cu caracter medical, se soluționează separat de procedura confirmării renunțării la urmărirea penală.

³⁰ A se vedea L. Criștiu-Ninu, A. V. Iugan, Verificarea soluției de clasare și a dispozițiilor complementare de către judecătorul de cameră preliminară, în *Analele Universității București, Seria Drept- Forum Juridic*, nr. 2/2025, p. 28-34.

³¹ În acest sens, M. C. Toader, Incompatibilitatea unor proceduri. Confirmarea renunțării la urmărire penală și confiscarea specială, în *Revista Dreptul* nr. 1/2019, cu trimitere la M. Udroui (coord.), *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole*, Ediția a 2-a, Editura C.H. Beck, 2017.

În primul rând, pentru ca aceste propuneri să devină efective, este necesar ca soluția de confirmare a renunțării la urmărirea penală să rămână una definitivă. Această condiție rezultă cu claritate din cuprinsul dispozițiilor art. 549¹ alin. (1) C.proc.pen., unde se arată că „în cazul în care procurorul a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală, *confirmată* de judecătorul de cameră preliminară, și sesizarea judecătorului de cameră preliminară în vederea luării măsurii de siguranță a confiscării speciale sau a desființării unui înscris, ordonanța de clasare sau, după caz, ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală *confirmată* de judecătorul de cameră preliminară, însoțită de dosarul cauzei, se înaintează instanței căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță, după expirarea termenului prevăzut la art. 339 alin. (4) ori, după caz, la art. 340 sau *după pronunțarea hotărârii* prin care plângerea a fost respinsă ori *prin care a fost confirmată ordonanța de renunțare la urmărirea penală*”. Rezultă, așadar, că sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de confiscare specială sau desființare a unui înscris este întotdeauna subsecventă pronunțării încheierii de confirmare a renunțării la urmărirea penală.

În al doilea rând, chiar dacă ambele proceduri sunt desfășurate în fața judecătorului de cameră preliminară de la instanța competentă să judece cauza în fond, acestea nu pot fi parcurse împreună, deoarece: i) procedura confirmării renunțării la urmărirea penală se desfășoară în camera de consiliu, pe când procedura de confiscare sau de desființare a unui înscris se desfășoară în ședință publică; ii) soluția de renunțare la urmărirea penală se trimite spre confirmare judecătorului de cameră preliminară într-un termen de 10 zile de la data emiterii, fapt ce indică o anumită exigență de celeritate, pe când, în cazul sesizării judecătorului cu propunerea de confiscare specială sau de desființare a unui înscris, se stabilește un termen de soluționare care nu poate fi mai scurt de 30 de zile; iii) în procedura confirmării renunțării la urmărirea penală se poate administra doar proba cu înscrisuri noi, în timp ce, în procedura soluționării propunerii confiscării speciale sau a desființării de înscrisuri, se pot administra orice mijloace de probă pe care judecătorul de cameră preliminară le apreciază ca fiind necesare pentru justa soluționare a cauzei. În acest sens, este de menționat că prin Decizia nr. 166/2015³², Curtea Constituțională a României a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 549¹ alin. (1)-(5) C.proc.pen., reținând, între altele, că, aspectele deduse analizei judecătorului în această procedură antamează elemente esențiale ale fondului cauzei, ale raportului de conflict – faptă, persoană și vinovăție, și prin urmare, în această procedură este inacceptabil ca persoanele vătămate în interesele lor și procurorul să nu aibă dreptul să solicite administrarea unor mijloace de probă și să invoce excepții pentru a-și argumenta poziția, Curtea considerând că dreptul la apărare conferă oricărei părți implicate într-un proces și indiferent de natura acestuia (civil, penal, comercial, administrativ, litigiu de muncă) posibilitatea de a folosi toate mijloacele prevăzute de lege prin care pot fi invocate situații sau împrejurări ce susțin și probează apărarea. Acesta include participarea la ședințele de judecată, posibilitatea de a folosi orice mijloc de probă, de a solicita administrarea unor probe și de a invoca excepții procedurale ce îi pot sprijini poziția; iv) încheierea judecătorului de cameră preliminară pronunțată în procedura confirmării renunțării la urmărirea penală este definitivă, pe când încheierea pronunțată în procedura de confiscare sau desființare a unui înscris, este supusă contestației în termen de 3 zile de la comunicarea acesteia; v) soluțiile pe care le poate pronunța judecătorul de cameră preliminară în procedura confirmării renunțării

³² Decizia C.C.R. nr. 166/17 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 264 din 21 aprilie 2015.

la urmărirea penală sunt limitate, acesta putând admite sau respinge cererea de confirmare formulată de procuror, potrivit art. 318 alin. (15) C.proc.pen., iar în situația în care respinge cererea de confirmare, fie trimite cauza la procuror pentru a completa urmărirea penală sau pentru a pune în mișcare acțiunea penală, fie, dispune clasarea, în locul soluției de renunțare la urmărirea penală, atunci când constată un impediment dintre cele prevăzute de art. 16 C.proc.pen.

Credem că aceste argumente susțin opinia pe care am exprimat-o, respectiv aceea că, judecătorul de cameră preliminară investit cu o propunere de confirmare a renunțării la urmărirea penală nu va analiza și nu va putea dispune odată cu confirmarea renunțării la urmărirea penală, și confiscarea unui bun (sau, dimpotrivă, restituirea acestuia) și nici desființarea unor înscrisuri falsificate, ci, după pronunțarea încheierii prin care a fost confirmată ordonanța/dispoziția din rechizitoriu privind renunțarea la urmărirea penală, procurorul se va adresa cu propunere separată, însoțită de dosarul cauzei, judecătorului de cameră preliminară, așa cum prevăd, de altfel, dispozițiile art. 549¹ alin. (1) C.proc.pen.

În același sens sunt și cele reținute de Curtea Constituțională a României prin Decizia nr.147/2024³³, în care s-a menționat în mod expres că „din coroborarea dispozițiilor art. 549¹ din Codul de procedură penală cu prevederile art. 318, respectiv ale art. 340 și 341 din același act normativ, Curtea a reținut că, în cazul în care procurorul a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală, acesta va sesiza mai întâi judecătorul de cameră preliminară cu privire la confirmarea renunțării la urmărirea penală, respectiv va aștepta să fie soluționată plângerea împotriva soluției de clasare ori să expire termenul prevăzut de lege pentru formularea plângerii, după care va sesiza judecătorul de cameră preliminară pentru a dispune confiscarea specială sau desființarea unui înscris. În aceste condiții, Curtea a constatat că sesizarea judecătorului de cameră preliminară pentru a se pronunța asupra confiscării bunurilor sau desființării unui înscris poate avea loc după expirarea termenelor prevăzute de lege pentru a se formula plângere împotriva soluției de clasare sau, în situația în care a fost formulată o asemenea plângere la judecătorul de cameră preliminară, după pronunțarea unei soluții cu privire la această plângere, precum și după confirmarea de către judecătorul de cameră preliminară a soluției de renunțare la urmărirea penală” (par. 23).

În ipoteza în care judecătorul de cameră preliminară dispune clasarea, se pune problema dacă măsurile complementare stabilite prin ordonanța de renunțare rămân în ființă sau pot fi schimbate în funcție de noua situație juridică. Credem că, în funcție de temeiul clasării stabilit de judecătorul de cameră preliminară, acesta poate modifica măsurile complementare dispuse prin ordonanța de renunțare sau le poate desființa. De pildă, va ridica măsurile asiguratorii, anterior menținute prin ordonanța de renunțare, dacă judecătorul va dispune clasarea pe motiv că părțile s-au împăcat, având în vedere că împăcarea stinge acțiunea civilă. De asemenea, judecătorul va ridica măsurile asiguratorii anterior menținute prin ordonanța de renunțare, dacă va dispune clasarea pe temeiul art. 16 alin. (1) lit. a) C.proc.pen. – fapta nu există sau pe temeiul art. 16 alin. (1) lit. c) C.proc.pen. – nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea.

6. POSIBILITATEA FORMULĂRII UNEI CERERI DE CONTINUARE A URMĂRIRII PENALE ÎN CAZUL RENUNȚĂRII LA URMĂRIREA PENALĂ

³³ Decizia C.C.R. nr. 147 din 19 martie 2024, publicată în Monitorul Oficial nr. 871 din 29 august 2024.

În continuare, deși subiectul nu este unul nou, nu apreciem lipsită de utilitate reluarea discuțiilor privind *posibilitatea continuării urmăririi penale în ipoteza dispunerii unei soluții de renunțare la urmărirea penală*. În acest sens, se constată că prin O.U.G. nr. 18/2016, au fost modificate dispozițiile art. 319 C.proc.pen., fiind eliminată posibilitatea solicitării continuării urmăririi penale în cazul renunțării la urmărirea penală. Cu toate acestea, legiuitorul nu a modificat și dispozițiile art. 18 C.proc.pen., acest text de lege făcând și în prezent referire la posibilitatea continuării procesului penal în ipoteza renunțării la urmărirea penală.

S-a subliniat că această intervenție legislativă probează indubitabil voința legiuitorului ca instituția continuării urmăririi penale la cerere să nu mai opereze subsecvent unei soluții de renunțare la urmărirea penală, mai ales că, la momentul la care modificarea a fost făcută, au fost aduse corelativ modificări și instituției renunțării la urmărirea penală (prin introducerea procedurii confirmării de către judecătorul de cameră preliminară, cu posibilitatea ca în această fază să se desființeze soluția și să se dispună clasarea), și că dispozițiile art. 319 C.proc.pen. trebuie considerate norme speciale față de cele ale art. 18 C.proc.pen. și aplicate cu prioritate. Cu toate acestea, doctrina majoritară admite în prezent că se poate solicita continuarea procesului penal în caz de renunțare la urmărirea penală. În acest sens, s-a arătat și că art. 319 C.proc.pen. trebuie considerat normă specială în raport cu art. 18 C.proc.pen. numai pentru aceea că el instituie regulile procedurale după care norma generală se va aplica în cursul urmăririi penale și că trebuie să se dea eficiență textului care permite o mai largă exercitare a drepturilor părților, deci, în cazul nostru, prevederilor art. 18 C.proc.pen.³⁴.

În jurisprudență, față de precizările suspectului în sensul că dorește continuarea procesului penal, judecătorul de cameră preliminară a dat eficiență juridică manifestării de voință a acestuia și a respins cererea de confirmare a renunțării la urmărirea penală.³⁵ Într-o altă cauză s-a reținut că, întrucât suspecta învederează că nu este vinovată și solicită trimiterea cauzei la procuror pentru completarea urmăririi penale, raportat la art. 18 C.proc.pen., se impune continuarea procesului penal pentru a se analiza dacă este incident vreun motiv de clasare prevăzut de art. 16 C.proc.pen., ori, în caz contrar, pentru a se dispune trimiterea în judecată.³⁶

În ceea ce privește procedura care urmează a fi aplicată, s-a apreciat că cererea suspectului sau inculpatului se poate formula *doar după confirmarea soluției de către judecător*, pentru că doar o astfel de soluție ar putea să fie ulterior aplicată, în cazul în care nu se va putea dispune clasarea.³⁷ S-a considerat și că termenul de 20 de zile în care poate fi solicitată continuarea urmăririi penale curge de la data confirmării soluției de către judecătorul de cameră preliminară.³⁸

Din punctul nostru de vedere, în niciun caz nu se poate solicita continuarea procesului

³⁴ I. Kuglay, în M. Udriou (coord.), Codul de procedură penală. Comentariu pe articole, Ediția a III-a, Ed. C.H. Beck, 2020, p. 170-171; M. Bulancea, A.M. Șinc, în M. Udriou (coord.), op.cit., 2020, p. 1750-1751; M. Udriou, op.cit., p. 234; pentru opinia potrivit căreia continuarea nu ar fi posibilă în cazul renunțării la urmărirea penală, a se vedea B. Micu, R. Slăvoiu, A.G. Păun, op.cit., p. 338.

³⁵ Jud. Constanța, s. pen., încheierea din data de 25.09.2023, nepublicată.

³⁶ Jud. Constanța, încheierea din data de 18.12.2024, nepublicată.

³⁷ Minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale ICCJ și curților de apel cu procurorii șefi secție urmărire penală de la nivelul Parchetului de pe lângă ICCJ, structurilor specializate DNA și DIICOT și al Parchetelor de pe lângă Curțile de apel, București, 18 mai 2018, p. 83-84 (www.inm-lex.ro); în același sens, C. Ap. Timișoara, minuta întâlnirii de practică neunitară din 7 decembrie 2018, nepublicată.

³⁸ M. Udriou, op.cit., p. 236.

penal ulterior pronunțării încheierii de confirmare a soluției de renunțare la urmărirea penală. Încheierea judecătorului de cameră preliminară este definitivă, ea neputând fi „desființată” *de facto* de procuror în lipsa oricărui element de noutate (de altfel trebuie subliniat că actualul cadru legislativ permite redeschiderea urmăririi penale, subsecvent unei soluții de renunțare, numai în cazul neîndeplinirii obligațiilor stabilite în sarcina suspectului). Atunci când este sesizat cu o cerere de confirmare a renunțării la urmărirea penală față de un suspect sau inculpat, judecătorul examinează inclusiv dacă probatoriul administrat dovedește vinovăția sau nevinovăția acestuia, aspect care rezultă inclusiv din enumerarea soluțiilor ce pot fi pronunțate în cadrul acestei proceduri (judecătorul putând dispune clasarea). Că nu ne aflăm în prezența unei verificări formale o dovedesc inclusiv consecințele pe care renunțarea la urmărirea penală le poate avea asupra situației suspectului sau inculpatului. Astfel, soluția de renunțare la urmărirea penală poate conduce la exmatricularea unui auditor de justiție din cadrul Institutului Național al Magistraturii [art. 32 alin. (5) din Legea nr. 303/2022] sau la eliberarea din funcție a unui judecător sau procuror [art. 201 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 303/2022]. Concluzionând, în condițiile în care urmărirea penală a fost finalizată printr-o încheiere definitivă, procurorul nu va putea, nici măcar la cererea suspectului sau inculpatului, să dispună reluarea urmăririi penale în lipsa oricărui element de noutate.

În acest context, considerăm că, în măsura în care suspectul sau inculpatul apreciază că probatoriul nu este complet, și soluția de renunțare la urmărirea penală este astfel nefundamentată, acesta va putea invoca caracterul incomplet al urmăririi penale în fața judecătorului de cameră preliminară sesizat cu cererea de confirmare a renunțării la urmărirea penală. Doar în măsura în care judecătorul de cameră preliminară va aprecia în același sens, va restitui cauza la procuror pentru completarea cercetărilor. Suspectul sau inculpatul nu va putea însă obține continuarea urmăririi penale prin simpla sa manifestare de voință, ci situația concretă va fi examinată de judecătorul de cameră preliminară.

În același sens pare a fi și o parte a practicii judiciare. De exemplu, într-o cauză, după enumerarea opiniilor doctrinare exprimate s-a arătat că, „dacă, judecătorul de cameră preliminară consideră că soluția de renunțare la urmărirea penală este una legală și temeinică pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală, nu are decât a admite cererea de confirmare. Soluția de respingere, cu consecința trimiterii cauzei la procuror, trebuie să fie una emanând de la judecătorul de cameră preliminară, care, va trebui să motiveze ce anume și cu ce probe trebuie completată urmărirea penală”³⁹.

Respingând cererea de confirmare a renunțării la urmărirea penală, o altă instanță⁴⁰ a reținut că „la dispunerea soluției de renunțare la urmărirea penală, atunci când este cunoscută persoana inculpatului, art. 318 alin. (3) C.proc.pen. stabilește că este necesar să se țină cont și de atitudinea suspectului sau inculpatului. În cauză, suspectul neagă cu desăvârșire fapta de nerespectarea atribuțiilor privind verificarea tehnică ori efectuarea reparațiilor, prev. de art. 340 alin. (4) C.pen., reținută în sarcina sa, și solicită continuarea procesului penal pentru a putea să își dovedească nevinovăția, arătând că își asumă orice soluție care ar putea fi dispusă în continuare de către procuror și luând cunoștință că, în cazul respingerii cererii de confirmare a soluției de renunțare la urmărirea penală, o nouă renunțare nu mai poate fi dispusă, indiferent de motivul invocat, fiind important pentru el să dovedească că nu a săvârșit infracțiunea de care este acuzat”.

³⁹ Jud. Brad, încheierea din data de 24.10.2022, nepublicată.

⁴⁰ Jud. Orșova, încheierea din data de 3.04.2024, nepublicată.

Deoarece cererea de continuare a procesului penal este guvernată de principiul *non reformatio in pejus*, nu vor fi aplicabile prevederile art. 318 alin. (16) teza finală C.proc.pen. potrivit căroră o nouă renunțare nu mai poate fi dispusă, indiferent de motivul invocat. Dacă nu se constată incidența vreunui impediment prevăzut de art. 16 C.proc.pen., procurorul va putea dispune din nou renunțarea la urmărirea penală și va sesiza din nou judecătorul de cameră preliminară (acesta va putea, de exemplu, să infirme soluția raportat la gravitatea faptei)⁴¹.

Practic, în cazul continuării urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară nu va respinge cererea de confirmare a renunțării la urmărirea penală cu argumentul că nu ar fi îndeplinite condițiile prevăzute de art. 318 C.proc.pen. Aceasta este, din punctul nostru de vedere, ipoteza vizată de alin. (16) teza finală a articolului 318 C.proc.pen. Este unanim acceptat că în cazul clasării, chiar dacă s-ar constata în urma administrării integrale a probatoriului, ca urmare a continuării urmăririi penale, că inculpatul este vinovat, procurorul nu va putea dispune trimiterea în judecată. Nu există niciun raționament pentru a accepta o soluție contrară atunci când anterior se dispusese renunțarea la urmărirea penală.

De altfel, în doctrină s-a subliniat că în cazul continuării, „urmărirea sau chiar acțiunea penală va continua, dar într-un *mod artificial*, întrucât, și dacă se va constata de organul de urmărire penală că fapta există, a fost săvârșită de suspect sau inculpat și acesta poate fi tras la răspundere penală, nu se va putea dispune trimiterea în judecată, ci se va adopta prima soluție de netrimiteră”⁴².

7. SUPTAREA CHELTUIELILOR JUDICIARE AVANSATE DE STAT

În fine, o altă problemă pe care ne-am propus să o abordăm este aceea a *suportării cheltuielilor judiciare* avansate de către stat în procedura confirmării ordonanței de renunțare la urmărirea penală de către judecătorul de cameră preliminară. În practica judiciară s-a pus această problemă în situația în care cererea de confirmare formulată de procuror a fost admisă⁴³.

Într-o opinie, s-a apreciat ca suspectul/inculpatul față de care s-a dispus de către procuror, prin ordonanță, renunțarea la urmărirea penală, ulterior confirmată de judecătorul de cameră preliminară, trebuie să fie obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de către stat în procedura confirmării ordonanței, procedură prevăzută de art. 318 alin. (12) și următoarele C.proc.pen. Aceasta deoarece, potrivit art. 274 alin. (1) C.proc.pen., „în caz de renunțare la urmărirea penală (...) suspectul, sau, după caz, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat (...)”.

Într-o altă opinie, s-a apreciat ca suspectul/inculpatul aflat în situația prezentată nu poate fi obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de către stat, dispozițiile art. 274 alin. (1) C.proc.pen. fiind avute în vedere de procuror în momentul dispunerii renunțării la urmărirea penală față de acesta prin ordonanță. Totodată, judecătorul de cameră preliminară este investit de către procuror, potrivit art. 318 alin. (12) C.proc.pen., iar nu de către

⁴¹ De altfel, în doctrină au fost exprimate opinii în sensul posibilității dispunerii unei noi soluții de renunțare, dacă soluția inițială a fost infirmată din motive de legalitate, nu din motive de oportunitate, a se vedea *M. Udroi*, op.cit., pp. 289-290.

⁴² *A. Zarafiu*, Procedură penală. Partea generală. Partea specială, Ed. C.H. Beck, București, 2015, p. 359.

⁴³ Minuta întâlnirii de practică neunitară la nivel național- judecători, București, 27-28 februarie 2023, pp. 70-72.

suspectul/inculpatul față de care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală, astfel încât nu poate fi reținută o culpă procesuală a acestuia, care să stea la baza obligației de suportare a cheltuielilor judiciare⁴⁴.

În ceea ce ne privește, apreciem că prima opinie este corectă⁴⁵. Astfel, după constatarea în procedura internă a legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală, Codul de procedură penală instituie o procedură de verificare obligatorie de către judecătorul de cameră preliminară a aceleiași soluții, la sesizarea procurorului, conform art. 318 alin. (12) și următoarele C.proc.pen.. Încheierea judecătorului de cameră preliminară este fie în sensul de a confirma actul procurorului, fie de a-l infirma, când se produce o restituire a cauzei la procuror pentru a continua sau a completa urmărirea penală. Totodată, soluția de renunțare la urmărirea penală (legală și temeinică) își va produce efectele juridice numai în situația admiterii cererii de confirmare formulate de procuror și începând cu acest moment. Credem că nu este lipsit de importanță că procedura de verificare de către judecătorul de cameră preliminară a soluției de renunțare la urmărirea penală își are reglementarea în același articol, 318 C.proc.pen., având denumirea marginală „Renunțarea la urmărirea penală”. Potrivit art. 274 alin. (1) C.proc.pen. „în caz de renunțare la urmărirea penală (...) suspectul, sau, după caz, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat (...)”. În lipsa oricăror distincții, acestea vor viza atât cheltuielile judiciare avansate de către stat în timpul urmăririi penale, până în momentul dispunerii soluției de către procuror, prin ordonanță [act procedural ce va cuprinde și cheltuielile judiciare, potrivit art. 318 alin. (8) C.proc.pen.], cât și cheltuielile judiciare avansate de către stat în procedura de confirmare care are loc în fața judecătorului de cameră preliminară. Fără a nega declanșarea procedurii de verificare obligatorie de către judecătorul de cameră preliminară la sesizarea procurorului și nu a suspectului/inculpatului, independent de existența sau nu a unei culpe procesuale a acestuia din urmă, temeiul obligării sale la cheltuielile judiciare avansate de către stat este reprezentat chiar de culpa sa în săvârșirea infracțiunii.

CONCLUZII

În cele prezentate mai sus am încercat o sinteză a unor aspecte relevante care au suscitat discuții și controverse cât privește renunțarea la urmărirea penală.

Deși instituție nouă în dreptul procesual penal român, renunțarea la urmărirea penală are o incidență semnificativă în practica judiciară, numeroase cauze de urmărire penală fiind finalizate cu această soluție. Neajunsurile de reglementare, inerente noutății instituției, au fost corectate în parte pe calea controlului de neconstituționalitate precum și pe calea interpretării jurisprudențiale, ca urmare a soluțiilor pronunțate.

Cu toate acestea, studiul pe care l-am efectuat a relevat numeroase aspecte încă abordate neunitar în practica judiciară, ca urmare a unor necorelări legislative sau a unor lacune de reglementare. Fără a avea pretenția că aspectele contondente vizând această instituție au fost abordate de noi exhaustiv, considerăm că orice demers de clarificare a unei instituții de drept, mai ales când aceasta se caracterizează prin noutate, este constructiv.

⁴⁴ Jud. Sectorului 1 București, încheierea din 07.12.2020-7e3344g29; Jud. Piatra Neamț, încheierea nr. 562/07.06.2023, ECLI:RO:JDPNT:2023:009.000562, www.rejust.ro.

⁴⁵ În același sens, și opinia INM exprimată cu ocazia întâlnirii de unificare a practicii judiciare a președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, 27-28 februarie 2023, www.inm-lex.ro.